

Sygn. akt IV U 939/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Jacek Witkowski

Protokolant	st. sekr. sądowy Marta Żuk
-------------	----------------------------

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2016r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania K. O. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 2 czerwca 2015 r. (Nr (...) - (...))

w sprawie K. O. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z udziałem zainteresowanych współników spółki cywilnej (...) Handel Artykułami Przemysłowymi T. W. & A. B.

o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne

I. **oddala odwołanie;**

II. **zasądza od K. O. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt IV U 939/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2.06.2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3, art. 68 ust. 1 pkt 1, art. 18 ust. 1, art. 41 ust. 13 i 14 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121 ze zm.) oraz art. 58 § 1, § 2 i § 3 kc w zw. z art. 300 kp stwierdził, że K. O. (1) od dnia 1.11.2014 r. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia wykonywanego na podstawie umowy o pracę z dnia 21.10.2014 r. zawartej na okres próbny, a od 1.12.2014 r. na podstawie umowy zawartej na czas nieokreślony z płatnikiem składek (...) Handel (...) s. c. z siedzibą w N. i ustalił podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia w wysokości 2.900 zł brutto miesięcznie. W uzasadnieniu swojej decyzji pozwany organ rentowy wskazał m. in., iż zakwestionował ustalenie miesięcznego wynagrodzenia ubezpieczonej jako specjalisty ds. handlu międzynarodowego w kwocie 7.000 zł. ZUS podał, iż ubezpieczona nie posiadała ani wykształcenia, ani doświadczenia zawodowego predysponującego ją do pracy na tym stanowisku. Od razu jednak w umowie zawartej na okres próbny otrzymała wynagrodzenie w kwocie 7.000 zł. Tymczasem, żaden spośród 6 pracowników zatrudnianych przez płatnika składek nie miał ustalonego wynagrodzenia

w kwocie wyższej niż 2.000 zł. ZUS zwrócił uwagę, iż na zakres obowiązków K. O. (1) miało składać się pozyskiwanie towarów handlowych z zagranicy oraz wystawianie faktur. Dostawała ona od pracodawcy informacje dotyczące marki, modelu samochodu oraz akceptowalnej ceny i następnie wyszukiwała ofertę transakcji danego pojazdu w internecie. Zdaniem ZUS, faktyczny zakres obowiązków ubezpieczonej był zatem węższy niż w przypadku stanowiska specjalisty ds. handlu międzynarodowego. Opierając się również na informacjach zaczerpniętych z internetu, organ rentowy stwierdził, że przeciętne wynagrodzenie na stanowisku handlowca wynosi ok. 2.900 zł brutto. K. O. (1), w krótkim okresie od daty objęcia ubezpieczeniami społecznymi, tj. już od dnia 2.02.2015 r., była niezdolna do pracy z związku z ciężką. Zarówno przed zatrudnieniem ubezpieczonej, jak i w czasie jej długotrwałej nieobecności w pracy, płatnik składek nie zgłaszał żadnych osób do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia. Okoliczności te powodują, iż ustalenie wynagrodzenia ubezpieczonej w kwocie 7.000 zł brutto miesięcznie narusza zasady współzycia społecznego, gdyż stanowi świadome osiągnięcie nieuzasadnionej korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu. Strony przedmiotowego angażu kierowały się bowiem tylko i wyłącznie chęcią uzyskania odpowiednio wysokiego świadczenia z ubezpieczenia chorobowego.

Od decyzji tej odwołanie wniósł płatnik składek (...) Handel (...) s. c. w N.. Autorzy odwołania zarzucali rażące naruszenie prawa w zakresie określenia podstawy ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy arbitralnie ustalił kwotę wynagrodzenia ubezpieczonej, opierając się na treści ogłoszeń zamieszczonych na portalach internetowych. Płatnik składek podał, iż inna spółka cywilna, w której współnikiem jest jednocześnie A. B. zatrudnia pracownika na stanowisku menedżera do spraw handlu zagranicznego i osoba ta zarabia miesięcznie 7.110 zł brutto. Organ rentowy nigdy nie kwestionował wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne u tego pracownika. Oceniając wysokość wynagrodzenia K. O. (1), ZUS nie wziął pod uwagę specyfiki prowadzonej przez płatnika składek działalności, jej osobistego zaangażowania, posiadanych kontaktów ani kwot wygenerowanego przez nią obrotu. Tymczasem wysokość ustalonego dla ubezpieczonej wynagrodzenia powodowała, iż było ono godziwe. Niezależnie od powyższego płatnik składek powołując się na orzecznictwo podał, że nie można uznać czynności prawnej za sprzeczną z prawem lub mającą na celu obejście prawa w sytuacji, gdy nawet głównym powodem zatrudnienia pracownicy w ciąży jest chęć uzyskania ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy, reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu swego stanowiska, pozwany ZUS powtórzył argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Zakwestionował przy tym, by praca ubezpieczonej w krótkim, bo 3-miesięcznym wymiarze mogła spowodować tak znaczący wzrost zysków płatnika składek. Organ rentowy podał, iż możliwa jest kontrola wysokości ustalonego wynagrodzenia pod kątem zgodności z zasadami współzycia społecznego. Na potwierdzenie zasadności swoich twierdzeń, organ rentowy powołał się na poglądy wyrażone przez orzecznictwo.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczona K. O. (1) (poprzednio S.) w 2012 r. zdobyła wykształcenie wyższe uzyskując tytuł zawodowy magistra na kierunku pedagogika- specjalność zarządzanie w oświacie. Poprzednio pracowała ona w latach 2010-2014 jako sekretarka w (...) s. c. A. C., M. S. w Ł.. Rodzina ubezpieczonej zajmuje się działalnością handlową.

T. W. i A. B. od 2010 r. prowadzą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej- (...) Handel Artykułami Przemysłowymi T. (...) s. c. w N.. Przedmiotem tej działalności jest m. in. import z zagranicy oraz sprzedaż samochodów i części do pojazdów jak również sprzedaż węgla. T. W. jest szwagrem A. B..

W dniu 21.10.2014 r. K. O. (1) zawarła z (...) Handel Artykułami Przemysłowymi T. (...) s. c. w N. umowę o pracę na okres próbny tj. od 1.11.2014 r. do 30.11.2014 r. Ubezpieczona została polecona płatnikowi składek, wskutek czego podjęła pracę w pełnym wymiarze na stanowisku specjalisty ds. handlu międzynarodowego z miesięcznym wynagrodzeniem w kwocie 7.000 zł brutto. W dniu zaś 1.12.2014 r. wyżej wymienieni zawarli umowę o pracę na czas nieokreślony na analogicznych warunkach.

Do zadań ubezpieczonej na tym stanowisku należało wyszukiwanie drogą telefoniczną oraz przez internet maszyn i pojazdów celem importu do Polski. O znalezionych ofertach ubezpieczona informowała przełożonych, którzy podejmowali decyzję o fakcie zawarcia umowy i jej warunkach. Pracę tę ubezpieczona wykonywała w biurze należącym do płatnika składek położonym w miejscowości K.. Do obowiązków K. O. (1) należało również wystawianie faktur sprzedażowych. Ubezpieczona nie miała ustalonego na piśmie zakresu obowiązków.

Ubezpieczona w trakcie powyższego zatrudnienia podpisywała część z wystawianych przez pracodawcę faktur VAT.

Od dnia 2.02.2015 r. K. O. (1) stała się niezdolna do pracy w związku z ciążą.

Płatnik składek zatrudnia również, w wymiarze ¼ etatu, pracownika biurowego- A. D.. Zajmowała się ona obsługą biurową, w tym wystawianiem faktur, odbieraniem telefonów oraz załatwianiem spraw w urzędach.

Przed 1.11.2014 r. płatnik składek nie miał potrzeby zatrudniania pracownika na stanowisku specjalisty ds. międzynarodowych. Czynności pracownicze przypisane ubezpieczonej przed tą datą wykonywała sekretarka A. D. i A. B..

Po 2.02.2015 r. płatnik składek nie zatrudnił nikogo na miejsce ubezpieczonej.

Przychód płatnika składek wynikający z prowadzonej działalności gospodarczej w roku 2014 wyniósł 3825.190,52 zł, zaś w roku 2015 758.132,21 zł (zeznania ubezpieczonej k. 24v-26 i k. 58v-59 a. s., zeznania zainteresowanych: A. B. k. 26-27v i 87v-88 a. s. i T. W. k. 59-59v umowa spółki cywilnej k. 93-96 a. s., zeznania podatkowe, faktury, potwierdzenia płatności- plik dokumentów koperta k. 31 a. s. oraz k. 38-50 a. s., dokumenty znajdujące się w aktach ZUS- brak numeracji stron: dyplom ukończenia studiów, referencje, faktury VAT, umowy o pracę).

Odwołanie jako niezasadne podlega oddaleniu.

Na wstępie zaznaczyć należy, iż dopuszczalne jest, w myśl art. 41 ust. 12 i 13 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, kwestionowanie przez ZUS wysokości wynagrodzenia, stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Co prawda, skorzystanie z ochrony gwarantowanej ubezpieczeniem społecznym jest legalnym celem zawierania umów o pracę (wyrok Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2005r., III UK 89/05), jednakże podkreślenia wymaga, iż wysokość ukształtowanego wynagrodzenia za pracę może być poddana kontroli ZUS oraz Sądu Ubezpieczeń Społecznych. Jak wskazuje orzecznictwo (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 września 2012 r. III AUa 433/12), nadmiernemu uprzywilejowaniu płacowemu pracownika, w prawie ubezpieczeń społecznych, w którym pierwiastek publiczny zaznacza się bardzo wyraźnie, można przypisać – w okolicznościach każdego konkretnego wypadku - zamiar nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia. W związku z tym płaca, stanowiąca podstawę wymiaru składki - nie powinna być ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej.

Analiza przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy postępowania dowodowego nie dała podstaw do przyjęcia, iż praca ubezpieczonej wywierała taki wpływ na sytuację ekonomiczną pracodawcy, by uzasadniał on przyznanie wynagrodzenia w kwocie 7.000 zł brutto. Ubezpieczona nie przedstawiła bowiem przekonujących dowodów świadczących o rezultacie wykonywania przez nią pracy na stanowisku specjalisty ds. handlu międzynarodowego. Większość rozmów z klientami lub potencjalnymi klientami odbywanych przez wymienioną nie przyniosła rzeczywistych efektów. Ubezpieczona nie wykazała, by figurowała na umowach jako osoba zawierająca te transakcje. Mało tego, z zeznań A. B. (k. 27v) wynika, iż to on ustalał warunki i akceptował zawierane transakcje. W tym celu jeździł on również za granicę i osobiście brał udział w aukcjach. Tymczasem z materiału dowodowego zebranego w sprawie (zeznania ubezpieczonej, zainteresowanych oraz przedłożonej dokumentacji) nie wynika, by ubezpieczona wyjeżdżała za granicę. Wręcz przeciwnie, swoje obowiązki pracownicze wykonywała w biurze płatnika składek w K.. W konsekwencji Sąd nie dał wiary zapewnieniom ubezpieczonej, iż kontakty, które posiadała ona jak również jej rodzina zaowocowały szeregami zawartych przez pracodawcę umów. Okoliczności tej nie potrafił potwierdzić nawet wspólnik płatnika

składek (k.59v). Tym samym nie jest zasadnym argumentacja, jakoby wynagrodzenie w kwocie 7.000 zł brutto zostało przyznane ubezpieczonej z powodu posiadanych przez nią kontaktów. Podkreślić również należy, iż przed 1.11.2014 r. płatnik składek nie zatrudniał nikogo na stanowisku specjalisty ds. handlu międzynarodowego, gdyż, jak stwierdził bowiem A. B. (k. 87v), nie było takiej potrzeby. Płatnik składek nie zdołał udowodnić, by zatrudnił kogoś na miejsce ubezpieczonej. Zaznaczyć również należy, co było okolicznością bezsporną w tej sprawie, iż żaden z zatrudnianych przez płatnika składek pracowników nie uzyskiwał w okresie od listopada 2014 r. do kwietnia 2015 r. wynagrodzenia przekraczającego 2.000 zł. Wynagrodzenia innych pracowników płatnika składek oscylowały zatem wokół kwot minimalnych dopuszczalnych przez przepisy prawa. Tym bardziej więc uwagę przykuwa wysokość wynagrodzenia ubezpieczonej, która, swoją pracę świadczyła jedynie przez okres 3 miesięcy. Stwierdzić również należy, iż ustalona przez ZUS kwota wynagrodzenia K. O. (2) (2.900 zł brutto) jest wyższa od zarobków uzyskiwanych we wskazanym okresie przez innych pracowników (...) Handel (...) s. c. w N. i odpowiada zakresowi rzeczywiście wykonywanych przez nią obowiązków.

Płatnik składek nie udowodnił przy tym, by na skutek zatrudnienia ubezpieczonej wygenerował znaczny zysk. Okoliczność ta nie wynika bowiem z przedstawionych przez niego deklaracji podatkowych. Co prawda, osiągnął on w roku podatkowym 2014 znacznie wyższy zysk niż w przypadku 2015 r., jednakże pamiętać należy, iż K. O. (1) pracowała u płatnika składek jedynie w dwóch ostatnich miesiącach 2014 r. Nie można przy tym przyjąć, by właśnie w listopadzie i grudniu 2014 r. płatnik składek osiągnął wyższe przychody niż w pozostałych miesiącach. Z kolei fakt, iż w 2015 r. płatnik składek osiągnął o blisko 3 mln zł niższe przychody nie pozwala na przyjęcie, iż kontakty, które posiadała ubezpieczona przyczyniły się do rozwoju działalności jej pracodawcy, co przenosiło by się na osiągnięcie przez wymienionego w 2015 r. wyższych przychodów niż w 2014 r.

Przedstawiony zatem zespół okoliczności pozwala na przyjęcie, iż kwota wynagrodzenia w wysokości 7.000 zł brutto miesięcznie została ustalona przez płatnika składek i ubezpieczoną z naruszeniem zasad współzycia społecznego. Sąd uznał, iż wyłączną przyczyną ukształtowania wynagrodzenia ubezpieczonej na wskazanym poziomie była chęć uzyskania jak najwyższego zasiłku chorobowego i macierzyńskiego. Takie działanie naruszało zasady równego traktowania wszystkich ubezpieczonych, zasadę solidaryzmu ubezpieczeń społecznych oraz zasadę ochrony interesów i niepokrzywdzenia innych ubezpieczonych. Objęcie K. O. (1) obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi od wskazanej przez płatnika składek podstawy wymiaru doprowadziłoby do uzyskania przez wymienioną wysokich świadczeń z ubezpieczeń społecznych przy bardzo krótkim okresie świadczenia przez nią pracy. Niewątpliwie, powyższe odbyło by się kosztem innych ubezpieczonych. Zawarcie w wyżej wymienionych umowach regulacji dotyczących wysokości wynagrodzenia K. O. (1) było zatem sprzeczne z zasadami współzycia społecznego w rozumieniu art. 5 kc. Zgodnie zaś z art. 58 par. 2 kc, czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego jest nieważna.

A zatem, zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

Rozstrzygnięcie o kosztach Sąd oparł na art. 98 § 1 i § 3 kpc w zw. z art. 99 kpc i w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 490).

W związku z tym, Sąd Okręgowy z mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł o oddaleniu odwołania.